

יש גבול

מדריך לחייל/ת

פשוט
פשוט
בא לזכרה
בא לזכרה

- דצמבר 2024 -

ד"ר מוחמד רסול אבו־נוואה, כירורג כללי, כירורג בריאטרי, בן 36, פיטסבורג, פנסילבניה: 'בלילה אחד במיון, במשך ארבע שעות, ראיתי שישה ילדים בגילים 5-12, כל אחד עם פצע ירי יחיד בגולגולת' [...]
דר אירפאן גלריה, כירורג פלסטי ומשחזר, בן 48, צ'נטילי, וירג'יניה: 'הצוות שלנו טיפל בכארבעה או חמישה ילדים בגילים 5-8 עם פצע ירי בראש. כולם הגיעו לחדר המיון באותו זמן. כולם מתו.'

ניו יורק טיימס, 17.10.2024

פגיעה מכוונת באזרחים היא פשע מלחמה

חסימה כמעט מלאה של משלוחי הסיוע גורמת לכך שהמזון והמים כמעט אזלו. מזכ"ל האום אנטוניו גוטרש כתב לפני שבועיים ב־X: 'לאנשים הסובלים מהמצור הישראלי המתמשך בצפון עזה כמעט אזלו כל האפשרויות לשרוד'.

ג'קי חורי, הארץ, 27.10.2024

מניעת מזון ומים באופן שיטתי מאזרחים היא פשע מלחמה

פרופ' ניק מיינרד, מנהל המרפאה לסרטן באוניברסיטת אוקספורד, שעבד בתחילת השנה בבית החולים אל־אקצא במרכז העיר עזה, מאשים את צה"ל בזוועות מחרידות. 'הצבא מטווה באופן שיטתי מתקנים רפואיים וצוותי רפואה, ומפרק את כל מערכת הבריאות', אמר. לדבריו, 'לא מדובר בבניינים בלבד – משמידים גם את תשתיות בתי החולים. הרס בלוני החמצן בבית החולים שיפא וחבלה מכוונת במכשירי CT יקשו מאוד לשקם את התשתיות [...] לדברי האו"ם, מתוך 36 בתי החולים בעזה שישה מתפקדים חלקית והאחרים נהרסו.

גרדיאן, 21.3.2024

מניעת טיפול רפואי באופן שיטתי מאזרחים היא פשע מלחמה

לאט לאט החלה התמונה להתבהר, ועמה ממדי הזוועה. שדה תימן התגלה כמתקן עינויים מובהק בו נעשים מעשים מהקשים, הנוראים והמחרידים שראינו. העדויות שהחלו להגיע מפי אנשים המשרתים במתקן או מפי כאלה ששוחררו ממנו, היו מבעיתות. תנאי מאסר בלתי אנושיים, מעשי התעללות של ממש לרבות פגיעות מיניות, מניעת שינה, השמעת מוזיקה בווליום גבוה במיוחד ולמשך פרקי זמן ממושכים, אלימות גופנית קשה ועוד. לא בכדי זכה שדה תימן לכינוי גואנטנמו הישראלי.

טל שטיינר, מנכלית הוועד נגד עינויים, הארץ, 29.7.2024

עינוי שבויים הוא פשע מלחמה

תנועת יש גבול רואה פגיעה מכוונת באזרחים, רוסים כאוקראינים, קרואטים כסודנים, פלסטינים כישראלים, פשע מלחמה. אנו רואים בירי המרגמות, הרקטות, טילי הנ"ט והטילים הבליסטיים על ישובים אזרחים בישראל ובפיגועי הטרור פשעי מלחמה ברורים ורוצים במאסרם ומשפטם של כל פושעי מלחמה העומדים מאחרי פשעים אלו. אולם, אנו מבועתים מכך שלמרות העדויות הרבות אודות פגיעות מכוונות באזרחים ומעשי עוול החשודים כפשעי מלחמה הקורים בעזה, בלבנון ובשטחים הפלסטינים הכבושים, אף חייל, מתנחל או איש ביטחון ישראלי לא נעצר, נחקר או נשפט על חלקו במעשים אלו. **כישראלים, אנו חרדים לגורלה של ישראל כחברה שאינה חוקרת, שופטת ומענישה את חייליה וקציניה שחוטאים בפשעי מלחמה.**

בשנים האחרונות, בצד ריבוי המעשים החשודים כפשעי מלחמה, גברה ההתייחסות הבינלאומית לאופן הפעולה הנלוז של צה"ל ולהתעלמות הממשלה וכוחות הביטחון מהמלצות שיפוטיות. כוחות הביטחון, למשל, התעלמו בשנים האחרונות מקביעת בג"צ ב־14.12.06, שלמרות שאין לדחות לחלוטין את האופן בו צה"ל משתמש בחיסולים הממוקדים, אין פירוש הדבר שכולם חוקיים בהכרח. בפסק הדין הדגים נשיא בית המשפט העליון, השופט ברק, את המותר והאסור:

הכלל הינו, שאין לפגוע בלוחמים או במחבלים אם הנזק הצפוי לאזרחים תמימים שבקרבתם אינו שקול כנגד התועלת הצבאית שבפגיעה בהם [...] טול מקרה רגיל של לוחם או מחבל צלף היורה על חיילים או אזרחים ממרפסת ביתו. יריה לעברו תהא מידתית גם אם כתוצאה מכך ייפגע אזרח־תמים הגר לידו או העובר בתמימות ליד הבית. לא כן אם הבית יופצץ מהאוויר ועשרות דייריו ועוברי אורח ייפגעו.

למרות ההימנעות של בתי המשפט בארץ לדון בנעשה במלחמה בעזה ובלבנון ובעוולות כיבוש בשטחים הכבושים, יותר ויותר מדינות מאמצות גישה משפטית המאפשרת להם לשפוט בבתי המשפט הלאומיים חשודים בביצוע פשעי מלחמה במקומות אחרים בעולם. בשנים האחרונות החלו הליכים משפטיים בגין פשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות מחוץ לארצות בהן טווחו הפשעים נגד נשיאים (לדוגמא, סלובודן מילושביץ' הסרבי בבית הדין הפלילי הבינלאומי ליוגוסלביה לשעבר בהאג, אוגוסטו פינושה הצ'יליאני בספרד), שרי הגנה (למשל, דונלד ראמספלד האמריקאי בגרמניה), גנרלים (אדולפו שילינגו הארגנטינאי בספרד) ועוד.

בשנים האחרונות אנו גם עדים לכך שישראלים החשודים בביצוע פשעי מלחמה חשופים יותר ויותר לתביעות ומשפטים בחול. הדוגמה הבולטת ביותר כיום היא החלטת בית המשפט הפלילי הבינלאומי בהאג להוציא צווי מאסר לראש ממשלת ישראל, בנימין נתניהו, ולשר הביטחון לשעבר, יואב גלנט. הבקשה משופטי בית המשפט להוצאת צווי מאסר זו מסמנת בברור את **סוף עידן החסינות הגורפת של קציני וחיילי צה"ל**.

תחילתם של הדיונים המשפטיים בחול והחשש המוצדק של רבים מקציני צה"ל הבכירים וחיילים המחזיקים באזרחויות זרות מנסיעה לאירופה ולארצות הברית הם רק צד אחד של המטבע – הצד הפחות מהותי. הצד השני, החשוב יותר, הוא **איך להימנע מלקחת חלק במעשי עוול שאין לקחת בהם חלק, איך להימנע ולמנוע פשעי מלחמה – מה את/ה תעשה/י מול מקרים כאלה**.

ביום החמישי למלחמה, תקיפות חיל האוויר כבר משנות את פניהן של שכונות רבות ברצועת עזה. בג'באליה, באל-כראמה ובשכונות נוספות, ישראל ביקשה מהתושבים להתפנות כמה שיותר מהר ואז פתחה בתקיפות. התוצאה: הן הפכו לגל חורבות. כמובן שלא ידוע האם כל האוכלוסייה אכן התפנתה.

מקור ראשון, 11.10.2024

פגיעה מזוונת באזרחים היא פשע מלחמה

מסרבים לעצום עיניים!

המלחמה בעזה ובלבנון נמשכת כבר יותר משנה, הכיבוש הזמני של השטחים נמשך כבר למעלה מחמישים וחמש שנה. לכך נוסף גם כיבוש מחודש של דרום לבנון. בחסות המלחמה בצפון ובדרום, נמשך משטר הכיבוש והדיכוי. מיליוני פלסטינים בשטחים הכבושים ממשיכים להיות משוללי חופש תנועה ונתונים לחסדי צבא כובש ומתנחלים חסרי מצפון. בשטחים חיים דורות חדשים של נתינים משוללי זכויות שלא זכו ליום חופש אחד בחייהם, פשעי מלחמה מבוצעים על בסיס קבוע וההתנחלויות ממשיכות להתרחב.

חיילי צה"ל ואנשי מודיעין ישראלים השתמשו בעצירים פלסטינים כמגינים אנושיים ברצועת עזה, ואילצו אותם תדיר לבצע משימות סיור שמסכנות את חייהם כדי להימנע מסיכון חיילי צה"ל – כך על פי תחקיר שפרסם היום (שני) העיתון ניו יורק טיימס. תחקיר הארץ מאוגוסט חשף לראשונה שצה"ל מפעיל אזרחים פלסטינים כמגינים אנושיים לסריקת מנהרות ומבנים בעזה.

ניו יורק טיימס, 14.10.2024

סיכון אזרחים כמגן אנושי לחיילים הוא פשע מלחמה.

כל זה נעשה בשמנו.

המלחמה עד לניצחון המוחלט והכיבוש המתמשך אינם פוגעים רק בפלסטינים: הוא משחית מוסרית את האחראים לו ואת כלל החברה הישראלית, הוא מחליש את רשתות הסולידריות החברתית ופוגע בכלל החלשים בישראל – משום שהממון הדרוש לנו בעבור קידום החלשים והמודרים בחברה מושקע בהמשך המלחמה והכיבוש ובקידום התעשיות הביטחוניות – ראו למשל את דיוני תקציב הלאומי לשנה הבאה.

ב־29 באוקטובר אסירי התא ביקשו מגב לשטוף את הרצפה. המענה היה הזעקתה של יחידת האימים כתר לתא. עכשיו תהיו כמו כלבים, פקדו עליהם הסוהרים. הם נכבלו באזיקוני פלסטיק מאחורי הגב, לנוע בלאו הכי היה מותר רק כשפלג הגוף העליון כפוף קדימה, והם נלקחו בזה אחר זה למטבח. במטבח הפשיטו אותם וציוו עליהם לשכב זה על גופו של זה, ערימה של עשרה אסירים עירומים. אבו הליל היה האחרון. ואז החלו להכותם באלות. ירקו עליהם. בשלב מסוים הביא אחד הסוהרים גזרים והחל לתחוב אותם לפי הטבעת של אבו הליל ולאלה של עוד כמה אסירים, לא לכולם [...] אחר כך רכנו עליהם הכלבים ותקפו אותם במטבח. הירשו להם ללבוש את התחתונים והחזירו אותם לתא, לשם זרקו את בגדיהם הנותרים בערימה.

אבו הליל, הארץ, 26.4.2024

עינוי אסירים הוא פשע מלחמה

מתחילת המלחמה, מתו לפחות 13 פלסטינים שהוחזקו בבתי סוהר של השב"ס. מלבדם, מתו עוד 46 פלסטינים שהוחזקו במתקני מעצר של צה"ל.

הארץ, 21.11.2024

דיני המלחמה הבינלאומיים

בניגוד לעמדה הרווחת, מלחמות ופעילויות מזוינות אחרות מתקיימות במסגרת משפטית הקובעת את גבולות המותר והאסור בשדה הקרב. המשפט הבינלאומי – ענף המשפט המתנהל בין מדינות ומתפתח באמצעות אמנות ומנהגים בינלאומיים – מתווה את גבולות השימוש בכוח צבאי, וקובע אילו התקפות יחשבו לחוקיות ואילו בלתי חוקיות.

הצבא, על מפקדיו ולוחמיו, כפוף למשפט הבינלאומי ומחויב לקיים את הוראותיו. דיני המלחמה הבינלאומיים (הידועים גם בשם המשפט ההומניטרי הבינלאומי), מטפלים במגוון מצבי לחימה ועוסקים בשאלות רבות, למשל:

- * מתי מותר למדינה (או לכוח לוחם) להפעיל כוח
 - * מה הן המטרות שמותר לתקוף ואילו מטרות הן חסינות ואינן לגיטימיות
 - * אילו כלי נשק הם חוקיים ואילו אסורים
 - * כיצד יש להתייחס ללוחמי אויב
 - * מה החובות והזכויות של אזרחים המצויים בשטח כבוש
- לכל אחד מהענפים של דיני המלחמה יש כללים והוראות אשר מפקדי הצבא ולוחמיו חייבים לכבד – אחרת, הם מסתכנים בביצוע פשעי מלחמה.

עקרון ההבחנה ועקרון המידתיות

שני העקרונות החשובים ביותר של דיני המלחמה הם: עקרון ההבחנה ועקרון המידתיות (עקרון שלישי הוא העקרון המחייב נקיטת אמצעי זהירות בתקיפה). **עקרון ההבחנה** קובע את החובה להבחין בין לוחמים, שיכולים להוות יעד לגיטימי לתקיפה, לבין אזרחים, אשר אינם מטרה לגיטימית לתקיפה. תקיפת אזרחים באופן מכוון היא הפרה של דיני הלחימה ויכולה לעלות לכדי פשע מלחמה, להוציא מקרים בהם אזרחים נוטלים באופן ישיר חלק בלחימה או במסגרת הגנה עצמית של הלוחמים. עקרון ההבחנה גם מחייב להבחין בין מתקנים צבאיים (כמו בסיסים, מפעלי ייצור נשק, מחסני תחמושת וכדומה) לבין מתקנים אזרחיים (כמו בתי־ספר, בתי־חולים, משרדים ממשלתיים וכדומה) ואוסר על תקיפת מכוונת של מתקנים אזרחיים. עקרון האבחנה מטיל חובת אבחנה בין לוחמים לאזרחים על כל מי שמעורב בלחימה – חיילים, קצינים ופוליטיקאים הנותנים הוראות למפקדי הצבא.

עקרון המידתיות קובע כי גם תקיפה של יעד לגיטימי (כמו מתקן צבאי) היא אסורה אם צפויה פגיעה בלתי מידתית ביעדים לא לגיטימיים. כך, למשל, אם לוחם, או טרוריסט, מסתתר בבית־ספר, ברור שיהיה זה בלתי פרופורציונאלי להטיל פצצה על בית הספר ובכך לסכן עשרות ילדים מבלי לנקוט באמצעי זהירות כדי למזער את הפגיעה. כך גם הטלת פצצות רבות על בתים בלב שכונה אזרחית צפופה רק בכדי לפגוע בלוחם אחד, גם אם הוא מנהיג ארגון טרור, איננה מידתית אם היא בבירור צפויה לגרום פגיעה מאסיבית במאות ואלפי אזרחים לא מעורבים. עקרון המידתיות דורש שהיתרון הצבאי הקונקרטי הצפוי מהתקיפה יהיה גדול יותר מהנזק הצפוי לאזרחים בכדי שהתקיפה תהיה חוקית.

משני עקרונות אלו נגזרים כללים נוספים של המשפט הבינלאומי. כך, למשל, האיסור על שימוש בפצצות מצרר נובע מחוסר היכולת של נשק זה להיות מדויק וכך להבחין בין לוחמים ואזרחים.

הצבא הישראלי הרס שטחים חקלאיים ומבנים אזרחיים, לרבות שכונות שלמות, בתי ספר ומסגדים, תוך שימוש בכלים הנדסיים כבדים ובפיצוצים מבוקרים. [...] אריקה גווארה־רוסאס, מנהלת המחקר באמנסטי אינטרנשיונל, מסרה: 'מסע החורבן חסר-הפשרות של הצבא הישראלי בעזה הוא מסע של הרס מתוכנן. המחקר שערכנו הראה כיצד הצבא הישראלי הרס בתי מגורים, עקר אלפי משפחות מבתיהן והפך את אדמתן לבלתי ניתנת ליישוב. הניתוח שלנו חושף דפוס של הרס שיטתי לאורך קו הגבול המזרחי של רצועת עזה. הבתים באזור לא נהרסו במהלך לחימה – הצבא הישראלי החריב את השטח לאחר שהשתלט עליו, הוסיפה.

זו הדרך, 18.9.2024

עונשים קולקטיבים והרס שיטתי של שכונות מגורים הם פשעי מלחמה.

משפט פלילי בינלאומי

עם סיום מלחמת העולם הראשונה והערכת הפגיעות האיומות בלוחמים ובאזרחים וביתר שאת לאחר תום מלחמת העולם השנייה ושואת היהודים וחשיפת היקף הפשעים שביצעו הנאצים באזרחים שהיו תחת שליטתם, החל תהליך משפטי בינלאומי שמטרתו יצירת משפט פלילי בינלאומי ומנגנונים לשפיטה ולענישה של עבריינים בינלאומיים.

המשפט הפלילי הבינלאומי שנוצר כולל עבירות מסוגים שונים, כמו **פשעים נגד האנושות** ו**פשע השמדת עם**. הפרות חמורות של דיני המלחמה הבינלאומיים מוגדרות כפשעי מלחמה.

שני סוגים של בתי משפט הוסמכו לשפוט מי שביצע פשע בינלאומי: בתי משפט בינלאומיים ובתי משפט מדינתיים.

בתי משפט בינלאומיים הם בתי משפט שנוסדו על-ידי ארגונים בינלאומיים דוגמת האו"ם. כך למשל, בשנות התשעים הוקמו שני בתי דין בינלאומיים (טריבונאלים) ששפטו את מבצעי העבירות במלחמות שבין חלקי יוגוסלביה לשעבר ואת מבצעי השמדת העם (ג'נוסייד) ברואנדה.

אלה הם בתי דין שאינם חלק ממערכת המשפט של מדינה זו או אחרת, יושבים בה שופטים ממדינות שונות והם פועלים בחסות האו"ם. בשנת 1998 נחתמה אמנת רומא אשר ייסדה את בית המשפט הפלילי הבינלאומי אשר בשונה משני בתי הדין של יוגוסלביה ורואנדה אינו מוגבל לדון בסכסוך מסוים והוא יושב באופן קבוע בעיר ההולנדית האג.

בתי המשפט הלאומיים, המדינתיים, הוסמכו לשפוט פושעים בינלאומיים כדי שלא תהיה להם ארץ מקלט.

חלק נכבד מארצות אירופה המערבית, למשל, שינו את חוקיהן באופן שמאפשר לבתי המשפט שלהן לשפוט חשודים בביצוע פשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות אף אם החשודים והקורבנות אינם אזרחי המדינה השופטת והעבירה לא בוצעה בשטחה

(סמכות מיוחדת כזו מכונה סמכות שיפוט אוניברסלית). גם במקרה כזה, ולמרות שאין לכאורה זיקה בין המדינה השופטת לעבירה, בתי המשפט מוסמכים לשפוט את החשוד, משום שהעבירה שהוא בצע היא כה חמורה שהיא נתפסת כפגיעה באנושות כולה. לכן, פושע ארגונינאי שביצע פשעים נגד האנושות בארגונינה יכול להישפט בספרד וחשוד בביצוע פשעי השמדת עם ברואנדה יכול להישפט בבלגיה. **כך גם חשוד ישראלי בביצוע פשעי מלחמה עשוי להישפט במדינות שהחוק הפנימי שלהם קובע סמכות שיפוט אוניברסלית.**

הפרת הוראות המשפט ההומניטרי הבינלאומי עשויה להוות פשע מלחמה. חייל המשרת בצה"ל, כמו חייל בכל צבא אחר בעולם, חייב להקפיד לפעול על-פי הוראות המשפט הבינלאומי. אחרת, עשויים מעשיו הלא-מוסריים לסבכו בביצוע פשעי מלחמה ולהביא להעמדתו לדין במדינות זרות או בבתי משפט בינלאומיים.

צה"ל מבצע בחלקה הצפוני של רצועת עזה פעולת טיהור אתני. הפלסטינים המעטים שנותרו באזור מפונים בכוח, הבתים והתשתיות נהרסו [...] 'האזור נראה כאילו אירע בו אסון טבע', סיכם הכתב הצבאי של 'הארץ' יניב קובוביץ' [...] אבל קובוביץ' לא ראה אסון טבע, אלא חורבן מעשה ידי אדם, שנגרם בכוונה תחילה.

מאמר המערכת, הארץ, 10.11.2024

טיהור אתני הוא פשעי מלחמה.

דיני כיבוש

דיני הכיבוש הם ענף של דיני הלחימה, שהוא עצמו שדה בתוך דיני המלחמה הבינלאומיים. תחום זה מסדיר את פעולתו של צבא באזור כבוש. דיני הכיבוש מעניקים לאזרחים הנמצאים תחת כיבוש של צבא זר חסינות מיוחדת מפני פגיעה, ומטילים חובות רבות על הצבא הכובש. בין היתר, הצבא הכובש מחויב לשמור על חייהם, על כבודם ועל בריאותם של הנכבשים.

נאסר עליו לפגוע ברכושם של האזרחים שתחת כיבושו, בבתיים או באדמתם, וזאת למעט מקרים נדירים בהם הצורך צבאי החלטי מחייב פגיעה ברכוש. הפקעת רכוש

פרטי אסורה בכל מקרה. הצבא הכובש מחוייב, למעשה, להגן על הנכבשים ולכבד את זכויות היסוד שלהם. לכן, למשל, טרנספר של קהילות משכונות מגוריהם, אחרי שהאזור נכבש, אסורה, שריפת בתים ריקים היא אסורה, ביזת רכוש מבתים אסורה גם היא, וכל השחתה של רכוש ללא צורך צבאי בהשחתה – מפרה את דיני המלחמה.

ישראל הרסה בכוונת מכון את מוסדות ההשכלה הגבוהה בעזה – כך צוין במגזין טיימס להשכלה גבוהה (29.1). העיתון הבריטי, הנחשב המוביל בעולם בתחומן, האשים את ישראל באדוסייד (educide) שילוב של המילה באנגלית להשכלה (education) ושל ג'נוסייד. כלומר, בתוכנית אסטרטגית לחיסול כולל של ההשכלה הגבוהה.

מאז הפלישה הקרקעית לרצועה והפיצוץ של אוניברסיטת אל-אסרא' בידי חיילים ישראלים, שאף תועד בסרטון שפרסם צה"ל, הוחרבו בה כל מוסדות ההשכלה הגבוהה במאמר צוטטה סאמיה אל-בוטמה, מרצה לכלכלה באוניברסיטת ביר־זית בגדה המערבית. היא אמרה כי המאמץ שנדרש להרס מבני ציבור גדולים כמו אוניברסיטת אל-אסרא' מוכיח, כי מדובר בחלק מתוכנית להפוך את עזה לאזור בלתי־מיושב. 'הרס מגזר החינוך הוא חלק מאסטרטגיה כוללת להרס כל השירותים שמאפשרים חיים בעזה', אמרה.

זו הדרך, 8.2.2024

הריסת מוסדות תרבות ללא שום צורך צבאי באופן נרחב אחרי כיבושם הוא פשע מלחמה.

אז מה אסור ומה מותר?

חוברת קצרה זו לא יכולה לכלול את כל מה שהמשפט הבינלאומי אוסר על לוחמים לעשות או לבחון כל פעולה צבאית שנקט הצבא השנה האחרונה. אך השורה התחתונה ברורה: כל לוחם המשרת בסביבה אזרחית חייב לזכור שחובתו להימנע מפגיעה באזרחים, גם אם הם אינם אזרחי מדינתו. במסגרת מצב של כיבוש, כמו שמתקיים עתה בגדה המערבית, ובחלקים של דרום לבנון ורצועת עזה, הוא אף מחויב להגן עליהם ולדאוג לביטחונם.

אחד המהלכים הכי דרמטיים של ישראל במלחמה שפרצה לאחר מתקפת הטרור של חמאס הוא גירוש מאות אלפי עזתים מבתייהם והחרבת חלקים גדולים מרצועת עזה. עדויות של תושבים, אנשי צבא ועיתונאים מפרטות על הרס עצום. 'כמו אחרי הפצצה אטומית', דיווח אחד מהם בעיתון הארץ "לאחר ביקור בצפון הרצועה [...] מידע לווייני מאפשר לייצר מפה של ההרס, שמלמדת כי סביר כי לפחות 50% מכלל המבנים ברצועה נהרסו או נפגעו, כפי שמצאו חוקרים מארה"ב.

רוב ההרס מרוכז בצפון הרצועה, אך גם בדרום מתחוללת לחימה קשה. הלוויין משקף עובדה זו. 1.7 מיליון עזתים נמלטו מבתייהם במלחמה ורובם מצטופפים בדרום, לפי האום. ערי אוהלים ענקיות קמו ליד גבול מצרים. בפועל, נוצרה מציאות ביטחונית ומדינית חדשה, שתעצב את האזור כולו בשנים הבאות.

ירדן מיכאלי ואבי שרף, הארץ, 6.2.2024

הריסת שכונות מגורים באופן נרחב וטרנספר של אוכלוסייה אזרחית שלא באופן זמני הם פשעי מלחמה

חלק גדול מהוראות דיני הכיבוש מצויים באמנת האג בדבר נוהגיה של המלחמה ביבשה משנת 1907 ובאמנת ג'נבה הרביעית בדבר ההגנה על אזרחים בתקופת מלחמה משנת 1949. אמנות אלה הינן חלק מפקודות מטכ"ל:

33.0133 משמעת - התנהגות בהתאם לאמנות בין לאומיות שמדינת ישראל צד להן (20 ביולי 1982)

אמנות ג'נבה

1. מה-12 באוגוסט 1949 מהווה מדינת ישראל צד לארבע אמנות ג'נבה להגנת קורבנות המלחמה, שהן:

א. האמנה להטבת מצבם של פצועים וחולים מבין אנשי הכוחות המזוינים בשדה הקרב.

ב. האמנה להטבת מצבם של פצועים, חולים ונטרפי אוניות מבין אנשי הכוחות המזוינים בים.

- ג. האמנה בדבר הטיפול בשבויי מלחמה.
ד. האמנה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה.
3. [...] חובה על חיילי צה"ל לנהוג בהתאם להוראות הכלולות באמנות הנ"ל.

אמנת האג

6. ב־14 במאי 54 הצטרפה מדינת ישראל לאמנת האג, להגנה על נכסי תרבות בשעת סכסוך מזוין[...].
8. חובה על חיילי צה"ל לקיים את הוראותיה שלהאמנה האמורה, התקנון והפרוטוקול המצורפים אליה.
9. בלי לפגוע בכלליות האמור לעיל, חייבים חיילי צה"ל לנהוג לגבי 'נכסי תרבות', המצויים בתחומי מדינת ישראל או בתחומי מדינה אחרת, בהתאם להוראות האמנה ולהימנע מכל פגיעה בנכסי תרבות או מגרימת נזק להם.

הוראות ופקודות מבצע

10. בכל הוראה או פקודת מבצע, אשר בעקבותיה יופעלו חיילים, תהיה הוראה המחייבת את שינון הוראותיהן של האמנות לחיילים, במקרים כלהלן:
א. בנסיבות בהם יש לנהוג לפי ארבע אמנות ג'נבה שהוזכרו בסעיף 1 לעיל [ראוי לציין שאף שצה"ל מורה לחייליו לפעול בהתאם לאמנות ג'נבה, עמדתה של מדינת ישראל שאמנת ג'נבה הרביעית לא חלה על השטחים שנכבשו ב־1967].
ב. במקומות בהם מצויים 'נכסי תרבות' כמוגדר באמנת האג או בקרבתם.

אז, מה הלאה?

זוכרים? עד לא מזמן ראש הממשלה בנימין נתניהו טען שלא יהיה כלום, כי אין כלום. אחר כך הסתבר שכנראה היה הרבה כלום – ובית המשפט עדיין דן בפרשות השחיתות הפליליות שלו. התובע של בית הדין הבינלאומי הפלילי בהאג, כרים חאן, טוען כי יש בסיס סביר לצווי מאסר בינלאומיים בגין עדויות על ביצוע פשעי מלחמה הן על־ידי ישראל והן על־ידי מנהיגי חמאס. ראש הממשלה, בנימין נתניהו, טוען שלבית הדין הפלילי הבינלאומי יש סמכות לדון רק כשמדובר בתביעות שמוגשות על ידי מדינות. ופוליטיקאים טוענים שלבית הדין אין סמכות שיפוט לגבי ישראל,

שזהו אקט פוליטי, שהרשות הפלסטינית אינה מדינה, שאין כיבוש, ושצה"ל הוא הצבא המוסרי בעולם. הם יכולים להמשיך לטעון – כל הטיעונים האלו, שנשמכים על תדמית, הם לא טיעונים משפטיים רציניים. לכן שופטי בית הדין הוציאו צווי מעצר פומביים לראש הממשלה ולשר הביטחון לשעבר. לא ידוע עדיין אם וכמה צווי מעצר לא-פומביים הוצאו לחשודים אחרים.

פשעי מלחמה לא מבצעים. נקודה. כך קובעות גם פקודות מטכ"ל ובתי משפט בישראל ולא רק בית הדין הפלילי הבינלאומי בהאג. כך קובעים גם המוסר והשכל הישר.

יש דברים שאנשים הגונים לא עושים. פשעי מלחמה הם מהגורעים שבהם ומי שלקח בהם חלק ישלם מחיר. כפי שאנו קוראים למעלה מארבעים שנה: חייל/ת, סרבי/ לקחת חלק בפשעי מלחמה! מעבר לאיסור המוסרי המוחלט, המנע/י מלהפוך לנאשם פוטנציאלי בהאג.

הסירוב לקחת חלק בביצוע פשעי מלחמה הנו אחד מהמעשים הדמוקרטים ביותר היום, מכיוון שהוא מונע מהמדינה לבצע מעשים אנטי־דמוקרטיים בעליל. זוהי הכרעה מצפונית בעלת משמעות פוליטית, בגין השפעתה על מקבלי ההחלטות. הסירוב לקחת חלק בפשעי מלחמה רלוונטי היום יותר מתמיד והוא נושא בחובו משמעות אישית, מצפונית וחברתית. ככל שיותר מאתנו יסרבו לקחת חלק בפשעי מלחמה נצא במהרה גם מעזה, מדרום לבנון ועוד. בשנה האחרונה, מאז אוקטובר 2023, סרבו מאות רבות של מלש"בים, חיילים וחיילות בסדיר ומילואים לקחת חלק במלחמה ובפשעי המלחמה שקרו בה.

**להחליט – כל אחד מחליט לבד, על פי צו מצפונו.
אך אם תחליט/י לסרב לקחת חלק בפשעי מלחמה –
תמצא/י אותנו תומכים, מייעצים ומסייעים**

..... חייל/ת, אל תיקח/י חלק בפשעי מלחמה.

אסור לפגוע באופן מכוון באוכלוסייה אזרחית
אסור להוציא להורג ללא משפט ב"חיסולים" ושאר השמות המכובסים
אסור לענות ולהתעלל בעת מעצרים, מאסרים וחקירות,
לא בעזה ולא בשדה הימן
אסור להעביר אוכלוסייה באופן שיטתי במסגרת "פינוי", "טרנספר"
וכדומה
אסור להעניש קולקטיבית, למשל, באמצעות חישובי שכונות מגורים
או הצתת בתים
אסור למנוע הספקת מזון טיפול רפואי באופן שיטתי מאזרחים

חייל/ת, ציות לפקודות לקחת חלק בפשעי מלחמה,
הוא ציות לא מוסרי ולא חוקי לפקודה שדגל שחור ענק מתנוסס
מעליה - ציות שגם יחשוף אותך למשפט כאן וברחבי העולם.
.....

קו וואטסאפ חם למועמדים/ות לשירות ביטחון ולחיילים/ות -

055-3188691

ליצירת קשר, למידע נוסף בנושא פשעי מלחמה,
לפרטים על הפעילויות השונות ולתרומות:

www.yesh-gvul.org.il

יש גבול • ת"ד 33089 • ירושלים 9133002

סיום המלחמה גם בידיים שלנו!

אנו מודים למשרד עריכת דין מיכאל ספרד על הייעוץ המשפטי,
ללהב הלוי על העיצוב, ולדודו פלמה על האיורים.